

CRT - CLAIMS RESOLUTION TRIBUNAL
בית הדין לבוררות בנושא החשבונות הרדומים בשוויץ – CRT

להתייחסות בלבד - הנוסח האנגלי הינו הקובע

בעניין ההתדיינות המשפטית לגבי נכסי קורבנות השואה
תיק מס' CV96-4849

מענק מאושר

לתובע Moshe Dimant

בעניין חשבונה של Estera Ickowicz

מס' תביעה: 000417/EZ

גובה המענק: **47,400.00** פרנקים שווייצריים

מענק מאושר זה מתבסס על תביעתו של מושה דימנט ("התובע") לחשבונה של Estera Ickowicz ("בעלת החשבון") בבנק [שם הבנק חסוי] ("להלן "הבנק").

כל ההחלטות בנוגע למענקים מתפרסמות. במידה שהתובע יוותר על חיסיון לגבי תביעתו, כמו במקרה זה, שמו של הבנק בלבד נשמר חסוי.

מידע שהוגש על ידי התובע

התובע הגיש טופס תביעה ושאלון ראשוני בהם זיהה את בעלת החשבון כדודתו Estera Ickowicz אשר נשאה ל Fischel Ickowicz ואשר ילדה לו ארבע בנות. התובע ציין שדודו Fischel Ickowicz היה סוחר, בעל עסק מצליח בתחום הפרוות בשם *Futeral*, עם משרדים וחנויות בכמה ערים בפולין, בהן טורון, גדיניה, בירגושץ, גרודזיק וורשה. עם כיבוש פולין על ידי הנאצים, Fischel Ickowicz שכר רכבת ונסה לברוח יחד עם הסחורה ורכושו הפרטי, דרך לודג' וורשה. הוא נלכד על ידי הנאצים בתאריך לא ידוע ב 1941 ונרצח אחר כך. הנאצים החרימו את הרכבת ואת תכולתה. אישתו, Estera Ickowicz, חזרה לביתה כדי לקחת את תכשיטיה ואת יהלומיה המוסתרים בתוך ציור. היא נעצרה על ידי הגסטפו והתאבדה בכלא הנאצי.

התובע ציין ש הוא נולד ב 25 באוגוסט 1924 בלודג', פולין, בן לעמנואל דימנט וליוכבד דימנט, מבית Ickowicz. התובע הגיש לבית הדין שאלון ראשוני ב 1999, בו הוא תובע את זכותו לחשבון בנק שווייצריי בבעלות דודו, Fischel Ickowicz.

מידע זמין ברשומות הבנק

רשומות הבנק כוללות הצהרת הסכמה ותדפיסים ממאגר המידע של הבנק. לפי רשומות אלה, בעלת החשבון היתה Estera Ickowicz, מוורשה, פולין. ב 10 בינואר 1931, בעלת החשבון מסר לבנק

הצהרת הסכמה בה הוא מאשר לאשתו להשיג חשבון בבנק. הצהרת הסכמה זו היתה חתומה על ידי בעלת בעלת החשבון ובו F. Ickowicz מופיע כבעלת בעלת החשבון. לפי רשומות הבנק, לבעלת החשבון היה גם חשבון מסוג בלתי ידוע. רשומות הבנק לא מראות מתי החשבונות נסגרו או למי שולמו היתרות. ברשומות הבנק גם לא מופיע ערך החשבונות. המבקרים שחקרו את הבנק הזה כדי לזהות חשבונות בבעלות קורבנות רדיפות הנאצים, לפי ההוראות שקיבלו מה Independent Committee of Eminent Persons (הוועדה העצמאית של אישי ציבור, להלן "ICEP") לא מצאו חשבונות אלה במערכת של החשבונות הפתוחים של הבנק, מה שנתן להם להניח שהחשבונות נסגרו. מבקרים אלה ציינו שלא מצאו עדות לפעילות בחשבונות אלה אחרי 1945. אין הוכחות ברשומות הבנק על כך שבעלת החשבון או יורשיה סגרו את החשבונות וקיבלו את היתרות.

בחינת ה CRT

זיהוי בעלת החשבון

התובע זיהה באופן מספק את בעלת החשבון. שם דודתו מתאים לשם שפורסם לגבי בעלת החשבון. התובע ציין שלבעלת בעלת החשבון היה משרד בוורשה, פולין, עובדה המתאימה למידע הקשור לכתובת שלא פורסם לגבי בעלי החשבון, הכליל ברשומות הבנק. כמו כן, התובע ציין ש Ickowicz היה השם של בעלת החשבון אחרי הנשואים וששמו הפרטי של בעלה היה Fishel, המתחיל באות "F", עובדה המתאימה גם למידע שלא פורסם לגבי בעלת החשבון.

מעמד של בעלת החשבון כקורבן של רדיפות הנאצים

התובע הוכיח באופן מספק שבעלת החשבון היתה קורבן של רדיפות הנאצים. התובע ציין שבעלת החשבון היתה יהודיה ושהתאבדה בכלא הנאצי אחרי שהנאצים הרגו את בעלה.

כמו כן, ה CRT מציין שמאגר מידע בו מופיעים שמות קורבנות של רדיפות הנאצים כולל אישה בשם Estera Ickowicz אשר התגוררה בפולין, מידע המתאים למידע שהגיש התובע לגבי בעלת החשבון. מאגר מידע זה הוא אוסף שמות ממקורות שונים, כולל יד ושם בישראל.

קשר משפחתי עם בעלת החשבון

התובע הוכיח באופן מספק שבעלת החשבון היתה קרובת משפחה. הוא הגיש אילן יוחסין בו מוכיח שבעלת החשבון היתה דודתו מצד אימו. אין כל מידע לפיו לבעלת החשבון יורשים נוספים בחיים.

בעניין תשלום בעבר של היתרה

בהתבסס על התקדימים וסדרי הדין החלים על הליך יישוב התביעות (להלן "סדרי הדין"), מפעיל ה CRT מספר הנחות על מנת לקבוע אם בעלת החשבון או יורשיה קיבלו את היתרה שבחשבון. הנחות אלה מופיעות בנספח א'¹. המסקנה שעליה מגיע ה CRT היא שחזקות (ח) ו (י) שבנספח א' תקפות במקרה הנוכחי, ולכן אפשר לקבוע באופן מספק שבעלת החשבון או יורשיה לא קיבלו את תקבולי החשבון.

¹ ניתן לעיין בשלמות בנספח א' באתר האינטרנט של ה CRT בכתובת: www.crt-ii.org

יסוד המענק

ה CRT קבע שיש מקום לפטוק מענק לטובת התובע. ראשית, התביעה הינה קבילה בהתאם לאמות המידה המפורטות בסעיף 23 של סדרי הדין. שנית, התובע הוכיח באופן מספק שבעלת החשבון היתה דודתו וקשר זה מצדיק את המענק. שלישית, ה CRT קבע באופן מספק שבעלת החשבון או יורשיה לא קיבלו בעבר את הכספים שבחשבון הנדון.

סכום המענק

בהתאם לסעיף 35 של סדרי הדין, כאשר הסכום בחשבון אינו ידוע, כמו במקרה הנוכחי, חישוב ערכו הנוכחי של החשבון שבנדון נעשה בעזרת הערך הממוצע של חשבון מאותו סוג בשנת 1945. לפי חקירת ICEP, הערך הממוצע של חשבון מסוג בלתי ידוע היה 3,950.00 פרנקים שווייצריים. הערך הנוכחי של סכום זה נקבע על ידי הכפלתו במקדם 12, בהתאם לסעיף 37(1) של סדרי הדין. לפיכך, הסכום הסופי של המענק הוא 47,400.00 פרנקים שווייצריים.

לפי סעיף 37 (3) (א) של סדרי הדין, במקרים שבהם סכום המענק נקבע בהתאם לחזקות שווי המופיעות בסעיף 35 של סדרי הדין, יהיה התשלום הראשוני לטובת התובע 65% מהמענק המאושר והתובע עשוי לקבל בהמשך עד 35% מהמענק המאושר כאשר בית הדין יקבע שיש מקום לעשות כך. במקרה הנוכחי עשה ה CRT שימוש בחזקות שווי המופיעות בסעיף 35 של סדרי הדין כדי לקבוע את ערך החשבון ו 65% מן הסכום הכולל של המענק הוא 30,810.00 פרנקים שווייצריים.

הקף המענק

על התובע לדעת שבהתאם לסעיף 25 של סדרי הדין, ה CRT ימשיך ויחקור את תביעתה כדי לקבוע אם קיימים חשבונות בנק נוספים בשוויץ שביכולתה לתבוע. חקירה זו כוללת חיפוש בבסיס הנתונים של כלל החשבונות (המכיל רשומות אודות 4.1 מיליון חשבונות בנק שווייצריים מן השנים 1933 עד 1945).

אישור המענק

ה CRT פוסק מענק זה כדי לקבל את אישורו של בית המשפט ואת התשלום על ידי הממונים המיוחדים.

Claims Resolution Tribunal

להתייחסות בלבד – הנוסח האנגלי הינו הקובע

נספח א'

בהעדר ראיה לשלילה ובהתקיים אחת או יותר מהנסיבות הבאות, חזקת ה CRT כי בעל החשבון או יורשיו לא קבלו לידיהם את תקבולי החשבון הגתבע¹:

- א. החשבון נסגר וקיימת ברשומות החשבון ראייה לרדיפה, או שהחשבון נסגר (א) לאחר השלת הדרישות לקבלת ויזה שווייצרית ב – 20 בינואר 1939 או (ב) לאחר מועד כיבוש ארץ מגוריו של בעל החשבון, ולפני שנת 1945 או השנה בה הוסרה הקפאת החשבונות מארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ב. החשבון נסגר לאחר שנת 1955 או עשר שנים לאחר ביטול הקפאת החשבונות בארץ מגוריו של בעל החשבון (המאוחר מביניהם); או
- ג. יתרת החשבון הופחתה בשל עמלות חיובים לאורך התקופה שקדמה לסגירת החשבון, והיתרה הידועה האחרונה בחשבון הייתה נמוכה; או
- ד. החשבון הוצהר במפקד הבנקים היהודיים שנערך ע"י הנאצים או הוצהר ככל תיעוד אחר של המשטר הנאצי; או
- ה. הוגשה תביעה לקבלת תקבולי החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה והבנק לא הודה בתביעה; או
- ו. לבעל החשבון היו חשבוניות נוספים שהם פתוחים אך רדומים, מושהים, סגורים ונוקפו לרווחי הבנק, סגורים בשל עמלות שנגבו, או סגורים לאחר ששולמו לרשויות הנאציות; או
- ז. בעל החשבון היחיד ששרד, היה ילד בזמן מלחמת העולם השנייה; או
- ח. לא היה ביכולתם של בעלי החשבון ו/או יורשיהם לקבל מידע אודות החשבון לאחר מלחמת העולם השנייה מן הבנק בשווייץ בשל הגנה בבנקים השווייצרים להימנע מלמסור מידע או למסור מידע שגוי בנוגע לחשבון בתגובה לבקשת מידע על-ידי בעלי חשבונות ויורשיהם, זאת בשל חשש מחבות כפולה²;
- ט. בעלי החשבונות או יורשיהם התגוררו בארצות בהן שרר משטר קומוניסטי במזרח אירופה אחרי המלחמה; ו/או
- י. אין כל אזכור ברשומות הבנק כי בעלי החשבונות או יורשיהם קבלו לידיהם את תקבולי החשבון³.

1

ראה: Independent Commission of Experts Switzerland – Second World War, Switzerland, National Socialism and the Second World War: Final Report (2002) (להלן: "דו"ח ברג'ייר"); וכן ראה Independent Committee of Eminent Persons, Report on Dormant Accounts of Victims of Nazi Persecution in Swiss Banks (1999) (להלן: "דו"ח ICEP"). בנוסף התחשב ה CRT, בין היתר, בחוקים, דינים, החלטות ומנהגים שנעשה בהם שימוש ע"י המשטר הנאצי, ממשלת אוסטריה, תבל הסודטים, מדינות החסות בהמיה ומורביה, דנציג החופשית, פולין, אזור פולין המסופח, הממשל הכללי של פולין, הולנד וצרפת, על מנת להחרים רכוש יהודי הנמצא מחוץ למדינה.

2

ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 443-444, 446 ודו"ח ICEP בעמ' 81-83.

3

כמתואר בדו"ח ברג'ייר ובדו"ח ICEP הבנקים השווייצריים השמידו או נמנעו מלשמור את תיעודי התעבורת הבנקאית בגין חשבונות מתקופת השואה. ישנן ראיות כי השמדת מסמכים זו נמשכה אף לאחר שהחוק השווייצרי אסר על השמדת מסמכים מסוג זה בשנת 1996. דו"ח ברג'ייר בעמ' 40 (סוען כי "בכל הגוגע ל Union Bank of Switzerland ... מסמכים הושמדו גם לאחר ההחלטה הפדרלית [מיום

13 בדצמבר 1996). השמדת מסמכים סיונאית זו של מסמכי בנק רלוונטיים התרחשה בשעה שהבנקים השווייצריים היו מודעים לכך שתביעות הוגשו ויוגשו נגדם לגבי כספים שהופקדו אצלם ע"י קורבנות השואה, כספים אשר (א) הועברו שלא כדין לידי הנאצים, ראה Albers v. Credit Suisse, 188 Misc 229, 67 N.Y.S.2d 239 (N.Y. City Ct. 1946), דו"ח ברג'ייר בעמ' 443, (ב) שולמו שלא כדין למשטרים הקומוניסטיים בפולין והונגריה, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 450-451, וככל הנראה גם לדומניה, ראה Peter Hug and Marc Perrenoud, Assets in Switzerland of Victims of Nazism and the Compensation Agreements with East bloc Countries (1997), (ג) הוחזקו ע"י הבנקים השווייצריים למטרות רווח, ראה דו"ח ברג'ייר בעמ' 446.

"הדיון בנוגע לכספים שלא נדרשן' נמשך לאורך התקופה שלאחר תום מלחמת העולם השנייה, שכן הניצולים ויורשיהם או ארגונים שונים שהוקמו למטרה זו ופעלו בשמם של הניצולים ויורשיהם, החלו להגיש תביעות להשבת הרכוש". ראה לעיל בעמ' 444. למרות זאת, המשיכו הבנקים השווייצריים בהשמדת מסמכים בהיקף גרוב ובהערמת קשיים בדרכם של התובעים. דו"ח ICEP, נספח 4 סעיף 5; In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 155-56 (E.D.N.Y. 2000) ואכן "במאי 1954 תיאמו הבנקים ביניהם את תגובתם ליורשים [של בעלי החשבונות] על מנת ליצור מכניזם מתואם שמטרתו מניעת חקירה מכל סוג שהוא". דו"ח ברג'ייר בעמ' 446. בדומה "הבנקים האיגוד הבנקים פעלו על מנת למנוע חקיקה שתדרוש את פרסום השמות של 'חשבונות ללא דורש' כפי שכונו – חקיקה שאם הייתה מתממשת עשויה הייתה להסיר את הצורך בחקירת ה – ICEP והייתה פותרת את המחלוקת בת שלושים השנה". דו"ח ICEP בעמ' 15. אכן, כדי לסכל חקיקה זאת איגוד הבנקים השווייצרים עודד את הבנקים השווייצרים לדחוק מספר נמוך של חשבונות במקרה משנת 1956. "תוצאה מזערית של חקירה" כך נכתב, "תתרום בוודאות לפתרון של העניין הזה [החקיקה המואצת] לטובתנו". ICEP בעמ' 90 (ציטוט של מכתב מאיגוד הבנקים השווייצרים לחברי המועצה ב 7 ליוני 1956).

"לסיכום, ברור כי תביעותיהם של ניצולי השואה נדחו בשם הסודיות הבנקאית..." דו"ח ברג'ייר בעמ' 455, או תוך הטעייה מכוונת בנוגע לקיומו של מידע, בשעה שהשמדת מסמכים מסיבית נמשכה לאורך יותר מחמישים שנה. לפיכך, ובהתאם לנסיבות שנזכרו לעיל, ותוך שימוש בעקרונות הראיה במשפט האמריקאי שהיו חלים על תביעות ייצוגיות בנוגע לנכסים שהופקדו, לו הייתה התביעה הייצוגית נטענת בבית-המשפט, מסיק ה CRT חזקה שלילית כנגד הבנקים במקרים בהם ראיה דוקומנטרית הושמדה או שלא סופקה לאחראים על ניהול התביעות. ראה In re Holocaust Victim Asset Litig., 105 F. Supp.2d 139, 152 (E.D.N.Y. 2000); Reilly v. Natwest Markets Group, 181 F.3d 253, 266-68 (2d Cir. 1999); Kronisch v. United States, 150 F.3d 112, 126-28 (2d Cir. 1998).